

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

EVANGHELIA

Mat. 19, 16-26.

Biserica lui Hristos, păstrând duhul întemeietorului ei, consideră sărăcia de bună voie, liber acceptată, ca o virtute vrednică de cei ce, încă în viața pământească fiind, duc viață cerească asemenea Ingerilor, cari de-apururi măresc pe Tatăl nostru cel din ceruri. Sărăcia de bună voie e dovada desprinderii omului din cătușele vremelnice, din cătușele pasiunilor, cari i se îmbie omului.

Dar în împărăția lui Dumnezeu nici un lucru nu se măsoară cu măsurile materiale. În cuvintele lui Hristos și în doctrina bisericii accentul nu e pus pe sărăcie, ci pe atributul ei: „cu duhul” sau „de bună voie.” Măsura sărăciei noastre, care e o podoabă a sufletului, o armă împotriva răului, o pârghie pentru progresul omenirii, e de ordin sufletețesc. Să știi să te desprinzi din cătușele lumii acesteia, ca să lași loc în sufletul tău bunurilor de ordin spiritual și moral — iată ce este sărăcia creștină. E o stare sufletească, nu una de ordin material.

Această stare a sufletului întors spre cer, această stare a sufletului, în care se reoglindește sfânta așteptare escatologică din epoca de aur a creștinismului, se numește sărăcie numai din pricina insuficienței limbii omenești, atât de șovăitoare când vrea să treacă dincolo de hotarele lumii văzute. De fapt e o comoară inepuizabilă, din care se împărtășesc oamenii cu largă măsură.

Căci sărăcia creștină nu este, ca și în unele religii păgâne, ca și în unele secte decăzute dela adevărul creștin, o fugă de lumea aceasta, o condamnare a vieții trăită între cadre civilizate, o reducere a pretențiilor omenești la un bătorg întunecos, un culcuș aspru, un codru de pâine neagră. Lumea nu e o împărăție a Satanei, din care să fugim cu groază, ci împărăție a lui Dumnezeu, în care creștinul are dreptul și datoria să trăiască „toată îndestularea având.”

Și sărăcia creștină nu e comunism marxist, cu tendințe de a uniformiza în mizerie oamenii și a face cu neputință orice emulație necesară progresului.

— Sărăcia creștină e adăpost împotriva păcatului. Dacă hogăția te îndeamnă la păcat, lapădă-o. Căci e mai bine să trăiești sărac, decât să arzi în gheena. Dar această lăpădare fă-o după porunca Domnului: împartă-o săracilor. Căci — mai presus de toate — sărăcia creștină e datoria de a face bine. Mult-pușinul ce l-ai agonisit folosește-l pentru binele copiilor tăi, a neamului, a lumii întregi, ca mâne să fie mai mult bine și mai multă îndestulare decât azi.

I. G.

PĂRINȚII ȘI PROBLEMA EDUCAȚIEI

Una dintre cele mai discutate probleme este astăzi fără îndoială cea referitoare la educație. Pretutindeni, pe stradă, în societate, la radio, în reviste și chiar în presa cotidiană se vorbește de educație, ceea ce-i arată îndeajuns importanța.

Acest fenomen nu se petrece numai la noi, ci și în streinătate. Căci lumea s'a convins astăzi mai mult ca ori când, că pe deoparte omenirea numai prin educație va merge din bine în spre mai bine, iar pe de alta că ceea ce face țaria unui popor e țaria morală a fiecărui individ. După cum trăinicia unei clădiri nu depinde de estetica formei exterioare, ci de calitatea materialului întrebuintat, tot așa și vigoarea unui popor de vigoarea fizică și morală a părților componente, care sunt indivizii. Iar valoarea acestora e în strânsă legătură cu educația, pe care au primit-o.

De aceea e foarte justă și actuală constatarea făcută deja de filosoful Leibnitz: „Dați-mi educația și voi schimba fața lumii în mai puțin de un secol.” Cât adevăr cuprind aceste cuvinte reese din uriașele transformări, prin cari au trecut unele popoare dela război încoace, datorită unei pricepute și conștiente conduceri. În această categorie intră Italia Duceului, Germania Führerului și mai presus de toate Turcia Gaziului Kemal, ajunsă de nerecunoscut după mărturiile unanime ale vizitatorilor întorși cu cele mai bune impresii din această țară și despre acest popor, socotit nu prea de mult ca un mare bolnav.

Plecând dela aceste constatări generale, gândul trebuie să ni se îndrepte spre realitățile dela noi. Aceeași providență divină, care în trecutul zbuciumat ne-a purtat de grijă, dăruindu-ne la timp un conducător potrivit, ne-a învrednicit și acum să avem un cârmuitor înțelept, cu vederi largi ce cuprind și pătrund până'n cele mai mici

amănunte ale tuturor problemelor la ordinea zilei, cu voință fermă de a duce lucrul început până la sfârșit și cu o putere de muncă nebiruită, când e vorba de propășirea poporului. Inzes-trat cu o perspicacitate rară și un minunat simț intuitiv al realităților, cu acelaș elan manifestat în atâtea ocazii anterioare, a preluat și inițiativa transformării învățământului nostru, dând prioritate educației față de instrucția teoretică. Insușindu-și acel postulat rostit de gloriosul Său înaintaș, răposatul rege Carol I, „formați caractere,” a înființat tocmai spre realizarea acestui desiderat acea organizație cunoscută sub numele de „Straja Țării”, foarte bine apreciată și de către străini, deși abia au trecut câțiva ani dela înființarea ei. Motivul care a impus această creație regală, e faptul constatat de toată lumea, că în împrejurările actuale școala noastră nu atinge în suficientă măsură idealul pedagogiei: dezvoltarea și formarea caracterului moral.

Astăzi se aude foarte des acest cuvânt „caracter.” Ce se înțelege prin el? Cine spune caracter, spune unitate, concentrare, conștință a scopului urmărit, perseveranță în direcția binelui. Iar om de caracter e acela, care are principii morale sănătoase, dela cari nu se abate în nici o împrejurare, fie ce-o fi. E consecvent față de sine însuși.

Aceasta e adevărata menire a educațiunii.

Dar cine să facă această operă? Familia? Școala? Sau amândouă? Dacă a educa înseamnă a vrea deprinderea de-a săvârși binele, atunci evident această îndatorire revine în primul rând familiei. Și aceasta din mai multe motive, dintre cari cel puțin unele merită să fie amintite aici.

S'a crezut, iar unii mai cred și acum, că sufletul copilului la naștere e ca o hârtie curată, o materie elastică, din care educatorul poate forma ceea ce

„Nu fiți datori nimănui cu nimic, decât cu iubirea unuia față de altul, căci cel ce iubește pe altul a implinit legea.”

Rom. 13, 8.

vrea. Acela care duce la extrem această credință în atotputernicia educațiunii e celebrul învățat Erasmus de Rotterdam. Experiența însă a dovedit, că fiecare copil aduce cu sine drept zestre intelectuală și morală toate însușirile tipice ale poporului și ale familiei sale. Acest fond innăscut joacă un mare rol în educație, care rol a fost exagerat într'un timp, considerându-se caracteristicile individuale ca ceva fix, invariabil, ce nu poate fi influențat prin nimic. Experiența însă și aici a demonstrat, că aceste predispoziții innăscute se află numai în stare de germene, nu în stare definitivă, ceea ce face posibilă influențarea și modificarea lor prin educație. Ori toate acestea cine le va cunoaște mai bine decât cei ce i le-au transmis?

Afară de aceasta, copilul în perioada dezvoltării se află mai mult în cercul familiei, sub nemijlocita supraveghere a părinților, în special a mamei. Indatăce copilul prezintă vre-o pornire greșită, ei pot observa acest lucru și pot interveni la timp, luând cuvenitele măsuri de îndreptare, mai înainte ca aceea pornire, fie moștenită, fie deprinsă dela alții, să fi pus stăpânire pe sufletul fraged al copilului, transformându-se în obicei.

Din aceste puncte de vedere, precum și din altele, familia e în mare avantaj față de școală. Aici copilul petrece abia câteva ore pe zi. Dar și atunci, afară de școala primară, nu e sub supravegherea unui singur educator. În liceu b. o. un profesor abia vine în contact cu elevii unei clase de două trei ori pe săptămână, cu cei superiori adeseori o singură dată. Așa că pe lângă cea mai bună intenție, totuși îi scapă multe, neavând continuitatea controlului. Afară de aceasta, el face mai mult instrucție, căci îl pân-dește inspecția inopinată, când se urmărește sporul realizat

după criteriul programei analitice. Și apoi e lucru știut, că mulți elevi duc oarecum o existență dublă. Una e atitudinea lor în clasă și alta în afară de clasă, când scapă de sub controlul educatorului.

Acasă însă copilul se simte mai la larg. În special în timpul jocului, fie singur, fie în societate, el își destăinuiește adevărata sa natură. Și e imposibil unui părinte atent să-i scape anumite înclinări, pe cari are putința să le combată, înlocuindu-le prin altele. El mai are și putința de-a verifica pas de pas întrucât îndrumările i-au fost ascultate și traduse în faptă. Căci nu e destul să se fi făcut observări, ci trebuie mai ales urmărit, întrucât copilul s'a acomodat. Pentru a deveni virtuos nu ajunge să știe calea virtuții, dupăcum credea Socrate, ci să o practice.

Câți părinți fac așa? Ori dacă au observat ceva josnic la copilul lor, câți o comunică dirigintelui, atrăgându-i atenția asupra răului încuibat ori numai pe cale de a se încuibă în clasă, pentruca acesta să contrabalanseze întinderea răului? În felul acesta s'ar realiza acel desiderat, ca între acești doi factori, familia și școala, să se stabilească un raport de strânsă și armonică colaborare. La noi — durere — acest raport nu există. Părinții din acest veac al copilului nutresc o dragoste prea mare față de odraslele lor. Această dragoste la unii devine chiar slăbiciune, pe care apoi o exploatează în favorul lor. De câte ori nu se'ntâmplă ca profesorii să observe anumite scăderi la elevi și în dorința de a le îndrepta, caută să aibă o consfătuire cu părinții, comuni-

cându-le cele constatate. Dar în loc de recunoștință și de o mână de ajutor, părinții tocmai dimpotrivă își apără odraslele și fără să-și dea seama se solidarizează cu ei, încurajându-i pe calea apucată.

În chipul acesta în loc de colaborarea așa de necesară pentru formarea viitorului membru al societății și al statului, care de mic trebuie deprins cu ideea, că nu există faptă fără răsplată, între familie și școală se ivește o prăpastie, dacă nu chiar o animosităte. E exact situația ce se creiază în sânul familiei, când unul din părinți sau frații mai mari muștră pe copil pentru o greșală oarecare, ceea ce are darul să facă pe ceilalți să intervină în favorul micului vinovat. Iar acesta simte în mod instinctiv afecțiunea bol-

năvicioasă, se va atașa de apărătorul său și își face de cap, vorba Românului, știindu-se protejat.

E acest procedeu pedagogic? Nime nu va confirma aceasta. Inseamnă că părintele dojenitor nu-și iubește copilul? Dimpotrivă. Chiar dragostea ce i-o poartă îl face să-l prevină, scutindu-l de multe neplăceri în viitor. Dupăcum chirurgul, îndemnat de dorința de-a ameliora suferințele pacientului, intervine cu cuțitul, tot așa un părinte conștiu trebuie să intervină muștrând, ori chiar pedepșind, tocmai spre binele odorului său, chiar cu riscul de a-l face să sufere pentru moment. E mai bine să plângă copilul din cauza părinților, decât ca aceea să plângă mai târziu din cauza copilului. E. NICOLESCU

Sărbătoare românească în inima Transilvaniei.

— P. S. S. Episcopul Nicolae Colan sfințește temelia bisericii din comuna Apahida. —

De poporul nostru românesc mai bine te poți apropia prin credința lui. Și el se alipește mai mult de acela ce vine să-i vorbească prin biserică. Mărturii ale acestor adevăruri sunt: minunatele praznice ale sfințirilor de biserică; sărbătorile hramurilor, pelerinajurile la mănăstiri și atâtea alte manifestări ale credinței, unde participă mulțime mare de oameni, cari nu cruță nimic ca să-și satisfacă această sete a sufletului și să soarbă un cuvânt de învățătură. Așa a fost la poporul nostru în trecut, spre binele nostru așa este și în prezent și credem că, cu cumințenia conducătorilor, așa va fi și în viitor. Acum, în ceasul acesta al prefacerilor de tot felul, când țara se așează pe alte temelii, să ne pătrundă următorul

adevăr: Cel ce vrea să se apropie de popor, să vie în numele Domnului,

Printre multele ocupații ce le are din înaltă încredere Regală P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan folosește orice prilej, atunci când este în Eparchia Sa, să se pogoare în mijlocul poporului cu inima Sa caldă, cu vocea Sa blândă, cu sfatul Său înțelept și cu prezența Sa simpatică, să-l mângăie și să-l îndrepte pe căile cele mântuitoare.

În ziua de 21 August a. c. a descins în comuna Apahida, însoțit fiind de Prefectul jud. Cluj, Col. M. Enescu, de P. C. Domni cons. ep. Dr. Seb. Stanca, Dr. V. Sava, de P. C. Prof. Nicolae Vasile al Clujului și I. Cioara, de preoții I. Mitariu, D. Rusu, Ax.

Tomuș și diaconii V. Bogdan și A. Scurtu împreună cu un cor mixt din Cluj, ca să sfințească în cadru sărbătoresc piatra de temelie, ce s'a pus „în capul unghiului“ la biserica, ce mâine se va ridica în această comună fruntașă „poartă a Clujului“ cum a numit-o odată P. S. S. Episcopul Nicolae. Rar o atât de mare bucurie pentru un popor. Rar un așa praznic și tot rară o așa de măreață primire. La intrarea în sat o poartă împodobită cu flori, verdeață și covoare țesute de harnicele noastre române. Aci P. S. Sa e întâmpinat de mulțimea satelor din jur, de tineri călări și de notarul comunei Dr. Oancea, care în cuvinte însuflețite salută pe înaltul lerarh. Apoi oaspeții se urcă în carul tras de șase boi și împodobit cu semnele dragostei și ale stimei — flori și verdeață — și pornesc prin sat. La câteva sute de metri, o altă poartă, ridicată de credincioșii uniți din sat, la umbra căreia C. P. Titu Moga parohul gr. cat. din loc, în cuvinte mișcătoare salută pe Stăpânul și Episcopul ortodox al Clujului, în numele fiilor săi sufletești. Apoi unde drumul cotește spre modesta bisericuță de lemn, bătută de vremurile de urgie ale sutelor de ani, o altă poartă întâmpină pe iubitul Arhieru. Aici așteaptă preoții îmbrăcați în odăjdii și corul C. S. Diacon A. Scurtu, care cântă: „Pe Stăpânul...“

Preotul local Ioan Lazar în cuvinte emoționante urează „bun venit“ Stăpânului, dându-i să sărute Sf. Evanghelie și Crucea. P. S. Sa este îmbrăcat în sfințele odăjdii, apoi în dangățul clopotelor celor două biserici românești, ce băteau în același ritm cu inima poporului nostru, în cântece de coruri și falfăiri de prapori, intră în biserica cea dela marginea satului. Se oficiază Vecernia, după care tot în procesiune se îndreaptă spre locul unde e zidit fundamentul bisericii, ce se va ridica chiar în inima satului. Aici se ofi-

FOILETON

Practica Sfințeniei.

În timp ce viața religioasă la popoarele clasice culminează în cel mai nebun și desonorant desfrâu, iar la popoarele orientale, într'un fanatism exagerat, creștinismul singur creiază viața de sfințenie. Este aceasta o viață de neîntreruptă practică a tuturor virtuților cuprinse în cele trei virtuți principale: credință, nădejde și iubire.

„Dacă stoicul anticității crede că poate devia dela virtuositatea, ce și-a impus-o, de câte ori se coboară (după cum spune) în mijlocul păcătoșilor, mizerabililor și nebunilor; și dacă înțeleptul zilelor noastre nu poate admite greșala nimănui, că nu se îndură de nimeni; sfântul creștin în toate împrejurările rămâne același, sever față de sine, urmând necondiționat pe linia virtuților creștine, în schimb plin de milă și îndurare față de semenii mai slabi. Se pune în serviciul săracilor, bolnavilor, muribunzilor, păcătoșilor.

Nu poate rămânea liniștit și nepăsător, câtă vreme alături de el numai un singur suflet tânjește, amenințat să piară în noroiul păcatului.“ A. M. Weis. „Die Philosophie der Vollkommenheit“ ed. IV. Freiburg 1905 p. 275.

Toate religiunile, toate sistemele filozofice se laudă cu idealurile realizate. Aceste idealuri de viață prin defectuoșitatea lor rămân umbrite în fața idealului creștin. Sunt asemenea fariseilor, cari în colțul străzilor și în mijlocul piețelor își trâmbează faptele bune — față de urmașii Mântuitorului, cari lucrează în tăcere, fără ca să știe dreapta ceea ce face stânga.

Primele forme goale, fără conținut, — ultimul trăire izvorită din adâncul conștiinței binelui și datoriei.

Adevărata perfecțiune își urmează liniștit și sigur drumul, fără salturi și mijloace artificiale, având în față exemplul de smerenie, înțelepciune, iubire și suferință al vieții lui Iisus.

Practica sfințeniei creștine este eroism. Un eroism, care depășește însă cu mult concepția comună despre această sinteză a vieții de luptă. Se începe cu ascultarea poruncită de credință și iubirea față de Dumnezeu. O cunoaștere precisă a voinței Lui exprimată în poruncile și sfaturile evanghelice. O modelare conștientă a gândirii noastre după chipul înțelepciunii divine. O subordonare a voinței noastre voinței mai înalte de mântuire, de desăvârșire. Fără benevolă ascultare, eroismul creștin nu poate fi conceput. Câte exemple de ascultare ne-a dat însuși fiul lui Dumnezeu! Ascul-

tând de voința Tatălui se umilește încarnându-se în trup omenesc, se supune condițiilor de viață plină de suferință, i-a asupra-și păcatele omenirii, îndurând chinurile celei mai crude morți ispășitoare. Rămâne ascultător până la jertfa pe cruce. Această ascultare, ori câte jertfe ne-ar impune și nouă, nu este desonorantă, dimpotrivă ne ridică demnitatea atât prin subiectul care ne-o impune, cât și prin obiectul pentru care o acceptăm. Subiectul este Dumnezeu, iar obiectul este desăvârșirea noastră.

Dacă este mândru un soldat de conducătorul lui, care-l duce la biruință, indiferent suferințele pe cari are să le îndure, neasemănat mai mândru trebuie să fie un creștin ascultând de Dumnezeu, care-l duce la cea mai desăvârșită victorie, învingerea răului din el și din lume, dobândirea fericirii vecinice.

Ascultarea lui Dumnezeu, un șir de acte eroice. Ostașul lui Dumnezeu deși din lume, nu aparține lumii, de aceea lumea îl urăște. În lupta de fiecare zi cu cele ale lumii se călește acest eroism, care este de o substanță mai nobilă decât eroismul comun.

1. Pe deoparte are în el o lature supranaturală. Dumnezeu mână pașii sfinților spre faptele mari. Slăbiciunile omenești de cari nici ei nu sunt

ciază cuvenitul serviciu divin, se sub-scrie de cei prezenți actul comemorativ și se zidește chiar în capul unghiului. După acestea P. S. Sa în cuvinte însuflețite talmăcește cuvântul Scripturii: „De n'ar zidi Domnul casa bunăților, noi înzadar ne-am osteni.“ Spune apoi că se alătură împreună cu toată oficialitatea la acest praznic de bucurie al comunei. E bucurie când se ridică în sat o școală pentru luminarea minții copiilor, o primărie pentru ca bătrânii să se adune la sfat, să pună la cale trebile obștești, o casă culturală unde tineretul se adună ca să petreacă și să se instruiască, dar e o mai mare bucurie atunci când se zidește o biserică, casă Domnului, care-i cuprinde pe toți și în care s'aude cuvântul etern al lui Dumnezeu. Har Domnului, astfel de biserici mândre și pompoase s'au ridicat pretutindeni în satele și orașele noastre. Indeamnă apoi pe locuitorii satului la muncă și jertfă pentruca biserica să se înalțe și cât mai curând să fie dată destinației ca să ieșim odată din umilința trecutului și să intrăm în zilele de glorie ale prezentului de sub înțeleapta conducere a M. S. Regelui Carol al II-lea.

Vorbește apoi D-I Col. M. Enescu, prefectul jud. Cluj, care-și exprimă bucuria că se ridică o nouă cetate a românismului. Indeamnă oamenii la muncă, la sacrificiu promițându-le și ajutorul județului.

Serbarea s'a încheiat cu o masă bogată în casa atât de ospitalieră a Părintelui Lazar. Aici P. C. Domn Prot. Nicolae Vasile exprimă în numele comunei și al tuturor comunelor din jur, ce-au luat parte la acest praznic, mulțumiri alese P. S. S. Episcopului Nicolae Colan înțelept sfetnic al tronului. Acest praznic măreț — zice P. C. Sa — dovedește că poporul nostru este creștin și așa vrea să trăiască. Vorbește iar P. S. Sa mulțumind tuturor autorităților civile, școlare, bisericesti și întregului

popor, pentru frumoasa primire făcută. De încheiere P. C. Domn Dr. V. Sava, cons. eparhial, ridică cuvântul pentru preotul comunei, rugând pe Dumnezeu să-i dea sănătate putere de muncă, înțelepciune și tact pastoral ca să ne adunăm cât mai curând la praznicul sfințirii bisericii.

Pr. AX. TOMUȘ

Conferințe pastorale.

Cerc religios în parohia Cupșeni.

Sâmbătă 6 August a. c. fiind sărbătoarea „Schimbării la față“ s'a ținut cerc religios în parohia Cupșeni protopopiatul Lăpuș, unde s'a servit sf. Liturghie de preoții cercului în frunte cu prot. tractual Șt. Gheție. La sf. Liturghie a predicat pr. Ioan Mihon din parohia Costeni despre însemnătatea sărbătorii.

După sf. Liturghie s'au sfințit următoarele utensilii:

1. Un candelabru de alamă în valoare de 10.000 lei donat de familia Cupșa Ion a Nechiti, soția Maria și fca Afimia.

2. O Evanghelie legată în argint aurit în valoare de 2800 lei donată de familia Butcure Ioan a Petri lui Gavril și soția Parască.

3. Un acoperemânt pentru sf. masă donat de familia Filip Teodor I. Simion, soția Maria și fca Ioana.

La sfârșit vorbește păr. prot. Ștefan Gheție despre „Darul lui Dumnezeu“ mulțumind distinșilor donatori în numele superiorității bisericesti, rugând pe credincioși să se străduiască pentru înfrumșetarea definitivă a bisericii nou edificată.

O impresie deosebit de plăcută au făcut asupra celor prezenți tinerii absolvenți ai școlii de cântăreți dela Nușeni: Ferent Nicolae și Perța Nicolae din Libotin cari au dat răspunsurile frumoase în tot decursul serviciilor religioase, adeverindu-se că au fost pregătiți temeinic în noua instituție a Eparhiei noastre.

La ora 4 p. m. s'a oficiat Vecernia după care preoții s'au depărțat fiecare la ale sale, mulțumiți sufletește despre acest măreț praznic.

Pr. Gavril Petruțiu.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. Sa Episcopul nostru Nicolae Colan, ministrul cultelor și artelor în ziua de 28 August a. c. fiind în Cluj s'a ocupat de chestiunile Eparhiei, iar în ziua de 29 August a sfințit temelii bisericii din Năsăud, de unde a plecat la București.

Instalarea d. General I. Hanzu Rezident regal al ținutului Someș, la Cluj, s'a făcut în cadru deosebit de solemn în ziua de 19 Aug. a. c.

Parastas pentru Regina Maria. În Catedrala noastră din Cluj s'a oficiat, Sâmbătă 27 August a. c. parastasul de 40 de zile dela moartea Reginei Maria. Au participat reprezentanții autorităților civile și militare precum și public numeros.

Reînnumarea osemintelor celui ce a fost marele cântăreț al Neamului, Octavian Goga, a avut loc la Ciucea, Sâmbătă 27 August a. c. Rămășițele sale pământești au fost aduse dela cimitirul Bellu din București, și așezate în cripta din parcul castelului dela Ciucea. Delegatul P. S. Sale Episcopului Nicolae Colan pentru slujba reînnumării a fost părintele consilier referent Laurențiu Curea. La această solemnitate au luat parte, pe lângă văduva și rudele celui dispărut și numeroși fruntași ai vieții publice în frunte cu Rezidentul regal General Ioan Hanzu.

Deces. Distinsul preot Teodor Toader din Calata s'a mutat la cele eterne în 10 August a. c., în al 62-lea an al vieții și al 35-lea an al preoției. Inmormântarea s'a săvârșit Duminecă, 14 August. Pe drumul de veci l-a însoțit regretul unanim al credincioșilor pe cari i-a păstorit și al tuturor cunoscuților. În persoana lui Biserica dreptmăritoare pierde un slujbaș devotat.

Fie-i memoria în veci binecuvântată.

Conferințe religioase la Vălenii-de-Munte. La Universitatea Liberă dela Vălenii-de-Munte, s'au ținut câteva conferințe religioase foarte apreciable. D-I Nicolae Arghir, primarul orașului, a vorbit în spirit creștinesc despre felul „cum trebuie să trăim pentru a ajunge la purificarea trupului și a sufletului.“ D-I Ioan Coman, doctor în teologie, filosofie și filologie, a ținut câte o conferință din toate aceste 3 domenii. Conferința teologică a avut ca subiect „Originea și valoarea poeziei proto-bizantine“ insistând mai ales asupra creației poetice a Sf. Grigore de Nazianz (din care a tradus câteva poeme). Păr. Dr. Irineu Felea (duhovnicul Internatului teologic din București) a evocat patetic și cu mirisme de imagini biblice, rolul preoțimii ortodoxe din Ardeal în trecutul sbuciumat și mai ales în războiul mondial. Păr. Gh. I. Moisescu, redactorul revistei Sfântului Sinod, a arătat legăturile dintre biserica ortodoxă română și cea polonă, din sec. XIV, până azi, insistând în special asupra refugierii Mitropolitului Dosofteiu, cu trupele lui Sobieski (și care își doarme somnul de veci într'un sat de lângă Lemberg). Păr. Aurel Crăciunescu, consilier patriarhal, a conferențiat despre problemele etnice ale Ardealului secolului al XIX, evidențând mai ales rolul lui Șaguna. Păr. Oct. Mureșanu, a explicat învățăturile fundamentale ale religiei creștine. D-I G. L. Grundyss, profesor de istoria artei bizantine la Universitatea din Utrecht, un cunosător al Ortodoxiei, a vorbit despre „Răstignirea Domnului în iconografie“, insistând mai ales asupra deosebirilor dintre Crucifixul ortodox și cel catolic.

Am amintit conferințele religioase cari s'au ținut la Vălenii, numai cu titlu informativ, neavând spațiu necesar spre a le rezuma. I. E. N.

liberi, sunt tot atâtea obstacole, cari le stau în cale. Petru se lapădă de Mântuitorul în fața pericolului ce-i amenință propria persoană. Același pentru a doua oară vrea să fugă din Roma în fața morții, care trebuie să rodască duhul credinței în sufletele romanilor. Și atâți alții asemenea lui.

Apoi multe din atitudinile și faptele sfinților rămân neînțelese pentru mintea omenească. Unii sunt considerați robi ai mândriei, când calcă pe un drum puțin umblat de semenii lor în viață. Stăruie o îndoială, o neîncredere în calitatea virtuților lor. Ei înșiși chiar, cu inima tremurândă sunt centrul unei penibile lupte, între grija de mântuire și stăruința contrară; între credința că sunt în serviciul lui Dumnezeu, și porunca continuă de a sluji lui Dumnezeu.

Numai conștiința, că Dumnezeu însuflă, și sprijină acest eroism, că el judecă acțiunile și învingerile, aduce mângăierea și puterea de rezistență.

2. Pe de alta, are profunzimi nebănuite, și multiple aspecte necunoscute în latura lui naturală. Eroismul comun este un eroism al faptei cu caracter agresiv, eroismul sfințeniei este al rezistenței și suferinței. Fără aceste două realități în viață nu poate fi concepută sfințenia. Lumea vorbește de vitejie gândindu-se la atac, nici decum la răbdarea suferinței, creștinismul vorbește de su-

ferință. Aceasta este mai grea decât cel mai formidabil atac.

Istoria ne dovedește superioritatea primului față de cel din urmă. Eroii comuni, obiect al admirației mulțimilor în lupta ofensivă pentru curajul și tăria lor, trezesc compătimirea când nenorocul și suferințele se abat asupra-le. Loviți de sabia sorții, descurajarea li se încuibă în suflet, se frâng zdrobiți, ca niște copii fără putere de rezistență. Acolo unde sfârșește eroismul lumii, începe abia eroismul creștin. A suferi cu bărbăție toate loviturile pe cari diavolul prin instrumentele sale le dă creștinului este eroismul natural al sfințeniei. Suferința este mult mărită, câtă vreme persistă conștiința, că trebuie susținută lupta cu un dușman mai puternic, care se folosește de cele mai iscusite arme pentru a te duce în eroare. Permanent treaz în fața unor situații la aparență ușor de pătruns, în realitate poziții de încercare cu măiestrie mascate. În dosul legăturilor familiare, a prieteniiilor celor mai sincere stă dosită ispita cu sfatul și gestul ei ademenitor, gata să te abată pe drumul rătăcirii. Ai conștiința că propriile tale puteri sunt slabe, că în tine însuși este dată posibilitatea căderii. Spionul care-ți iscodește gândurile, strecurând indemnul rău te pândește la fiecare pas.

De ce această nouă și împovărătoare încercare, această potențare a suferinței? Cumva pentru a descuraja pe om, pentru a face imposibil eroismul creștin? Nu. Suferința ca măsură de încercare din partea lui Dumnezeu nu depășește puterile de rezistență ale omului. Ea însă este expresia unei învățături: sfințenia își are drumul ei aparte de lume, pentru eroismul ei alt îndreptar nu este decât Dumnezeu.

Culmea suferinței creștine este crucea. Nu tuturor le este dată această supremă posibilitate de jertfă. Toți însă trebuie să cunoască gustul crucii, și să fie gata a-i simți greutatea. Ce ne-ar folosi ca după ce credința noastră este știința despre cruce, viața să ne fie blăstemul crucii. În creștinism credința și viața nu sunt despărțite, fără viață nu-i credință. Se sprijină credința noastră pe puterea crucii, atunci nu este desăvârșire creștină fără iubire a crucii. Nu-i destul dacă admirăm numai pe martiri. A privi, nu este eroism, nu este sfințenie. Nu trebuie ca eroi ai crucii să ne prăbușim sub povara ei, dar să-i simțim greutatea ridicându-o în luptă. Povara crucii înseamnă suferința gata oricând a culmina în suprema jertfă, de a ne da pe noi înșine cu întreaga noastră ființă pentru Hristos. Eroismul sfințeniei înseamnă: luptă în rezistență și suferință; suferință până la jertfă, pentru Hristos.

Prof. L. G. MUNTEANU

Examenul de capacitate al absolvenților Academiei teologice se ține în *19 Septembrie dimineața ora 8* la reședința episcopiei noastre. Candidații își vor înainta cererile până la *15 Septembrie crt.*, însoțite de dovadă oficială despre practica lor de peste vară, dela oficiul parohial sau protopopesc.

Parohia Ilva-mare din protopopiatul Bistrița, parohie nouă înființată, are nevoie de un preot bun și harnic, care să o organizeze. Condițiile de trai sunt bune. Comună fruntașă, centru de cale ferată. Chestiunea fiind urgentă invităm pe preoții noștri cari doresc să ocupe acest post să avizeze Consiliul eparhial.

AVIZ. Aducem la cunoștința cititorilor noștri, că „Librăria Eparhială“ din Cluj, (Piața Cuza Vodă Nr. 6), este asortată cu tot felul de rechizite și cărți școlare.

Asociația clerului „A. Șaguna“

Nr. 36—1938.

Premii pentru lucrări.

Secția Cluj a Asociației Clerului „Andrei Șaguna“ își ține adunarea generală din anul acesta la sfârșitul lui Septembrie.

În scopul acesta am fixat pentru adunare următoarele probleme:

1. Preotul și sănătatea poporului dela sate.

2. Preotul și străjeria țării.

Problemele acestea vor fi lucrate de toți preoții, iar lucrările vor fi înaintate Consiliului eparhial până la 15 Septembrie.

Cele mai bune lucrări vor fi premiate din suma de 5000 lei pusă la dispoziție în scopul acesta de P. S. Sa episcopul nostru Nicolae.

Programa și locul adunării se va comunica ulterior.

Cluj, la 22 August 1938.

Dr. Seb. Stanca,   *Ion Goron,*
președinte.   secr. gen.

BIBLIOGRAFIE

Gh. Tulbure: Mitropolitul Șaguna. Opera literară. Scrisori pastorale. Circulări școlare. Diverse. Sibiu 1938. Editura Mitropoliei. Seria didactică Nr. 9.

Autorul face un real serviciu culturii românești desgropând din praful arhivelor parohiale comoara de învățături și de îndemnuri ce se cuprind în pastoralele și circulările nemuritorului Mitropolit. Deși aceste scrisori nu aveau pretenția de a se adresa posterității, sunt de un neprețuit folos pentru posteritate. Prin conținutul lor, dar mai ales prin duhul ce se desprinde din ele. Căci sunt dovada unei inimi, ce bătea neconținut, pentru binele neamului și mărirea lui Dumnezeu. Sunt o generoasă risipă de lumină și de îndemn. În lumina lor apare și mai strălucită epoca cea mai rodnică a istoriei noastre naționale.

Tot atât de mare e meritul autorului și pentru portretul intelectual și sufletesc, ce ni-l dă, al celui trimis al lui Dumnezeu, care a fost Andrei Baron de Șaguna, necontestatul conducător și însuflețitor al acelei epoci rodnice. Biografia de până acum ai lui Șaguna au pus accentul mai mult pe latura politică a activității lui, dar el a fost tot atât de mare și pe teren cultural, bisericesc, școlar și orice alt teren de activitate din viața complexă a unei națiuni.

Nimeni, dintre cei ce muncesc pe oarecare dintre aceste terenuri, nu se poate dispensa de lumina călăuzitoare, ce o radiază activitatea providențialului Arhiereu. Andrei Șaguna a trasat linia istoriei culturale românești pentru veacuri înainte. Ceia ce avem noi de făcut e să realizăm programul lui Șaguna.

Meritul d-lui Tulbure e că a pus în evidență acest lucru.   *I. G.*

Dr. Andrei Buzdug: „Duh și viață.“ Cuvântări la cununii. Cluj, Tip. Eparhială, 1938, în 8°, 107 p. Lei 45.

Păr. prof. Dr. Andrei Buzdug, e cunoscut în cercurile preoțești ca autor de predici scrise în stil popular. Predici la toate Duminecile anului bisericesc, Predici pentru toate sărbătorile, Cuvântări funebre, — și de cărți de religie pentru școala primară.

Zilele trecute, a publicat un volum de predici la *cununii*. În creștinism celibatul și asceza sunt stilurile ideale de viață, cari întrușiepează cele mai înalte concepții etice.

Mântuitorul — pentru prima oară în istoria universală, a ridicat căsătoria la rangul de taină.

Administarea ei de către preoți constituie un prilej fericit de propovăduire, spre a-i arăta semnificația divină și națională pentru poporul nostru. Păr. prof. A. Buzdug a ținut să vie și de astădată în ajutorul fraților săi de pe sate.

Cuvântările acestea au două calități remarcabile: sunt scrise într-o limbă fără neologisme, pe care o înțelege orice creștin, dar care satisface și exigențele celor pretentioși. Se adresează tuturor categoriilor sociale, spunând fiecăruia ceva potrivit cu mentalitatea și cu problemele ce i se deschid. Volumul frumos tipărit și ieftin, merită să ajungă în mâna tuturor preoților cari înțeleg să și facă sujba deplină după cuvântul apostolului Pavel.   *I. N.*

Ieromonahul Dr. Vasile Vasilache: Predica în evul mediu. Iași 1938. 278 pag. format mare. Prețul 100 Lei.

Unul din cei mai harnici și mai evlavioși tineri ai clerului monahal de azi s'a angajat să dea o lucrare întinsă despre omiletica medievală. Încercarea nu este ușoară, pentru că subiectul este vast. Autorul însă a căutat să-i fixeze cât mai bine cadrele, spre a spune tot ceea ce este necesar pentru orientarea cititorilor în linii mari. Astfel ne vorbește întâi despre viața lumii medievale, problemele tratate de predicatori, izvoarele științifice de cari s'au servit ei, și

despre arta de a alcătui și rostii predici în epoca aceea. Ca exemplificare prezintă patru predici mari: Francisc de Assisi, Bernard de Clairvaux, Grigorie Blanca și Grigorie Țamblac. Un indice de nume și bibliografie este adăugat la sfârșitul cărții. Deși se resimt dificultățile ce le-a întâmpinat, autorul așa de tânăr ne-a dat totuși o lucrare bună și interesantă, ce poate fi citită cu folos de preoții noștri. Ea este tot așa de utilă și studenților în teologie, cari fac lucrări de seminar. O recomandăm stăruitor și unora și altora, cu regretul de a nu putea vorbi mai pe larg despre ea din lipsă de spațiu.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 5893/1938.

Comunicat.

Pentru intensificarea propagandei împotriva alcoolismului atragem din nou atenția preoțimei noastre asupra asociației „Liga Temperanței“ care stă sub auspiciile Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale. În legătură cu circulara noastră Nr. 4102 și Nr. 7652 publicată în Renașterea din 1937, îndrumăm preoțimea noastră și cu acest prilej să dea tot concursul ei „Ligei Temperanței“, să țină de două ori pe lună predici contra beției, să ajute „Liga“ cu prilejul conferințelor și întrunirilor ei dela sate și să îndemne pe știutorii de carte să aboneze revista „Temperanța“ cu prețul de 40 Lei pe an, lar în rapoartele lor anuale vor da atenția cuvenită și problemei acesteia. Cluj, la 19 August 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 5904/1938.

Comunicat.

Echipele sanitare și-au început activitatea în satele noastre dela 1 August a. c. Având în vedere că lucrările acestor echipe au o mare însemnătate pentru neamul nostru, îndrumăm preoțimea noastră să acorde întregul lor concurs medicilor sanitari și echipelor aflate pe teren. Întreaga preoțime este îndatorată să se încadreze cu tot zelul și cu toată priceperea sa la munca aceasta și din punct de vedere al intereselor turmei pe care o păstorește, și în oricare parohie sau comună va activa o echipă sanitară, preoții să-i dea întreg sprijinul lor moral și material, după posibilitățile date, ajutând în mod real echipa sanitară în lucrările sale și purtând apoi grija, ca lucrările începute să fie continuate sistematic în interesul binelui obștesc.

Cluj, la 19 August 1938.

Consiliul eparhial.

Parohia ortodoxă română Aiud (jud. Alba).

Nr. 470—1938 pp.   (39) 1—1

Publicație de licitație.

Se aduce la cunoștință generală, că parohia ortodoxă-română Aiud (județul Alba) dă în întreprindere, prin licitație publică, pe bază de oferte închise și sigilate, *zidirea în roșu a bisericii sale catedrale*, conform planului și a devizului aprobat de Ven. Consiliu eparhial Cluj, sub

Nr. 5852/1938, în valoare de Lei 2,272.619 (două milioane două sute șaptezeci mii șase sute nouăsprezece).

Licitatia se fixează cu termen urgent de 15 zile, adecă pe data de *15 Septembrie 1938, ora 11* și se va ținea în sala de ședințe a Comitetului de construcție (Aiud, strada Principele Nicolae Nr. 1), în conformitate cu dispozițiile legii contabilității publice și a normelor generale pentru întreprinderi de lucrări publice, precum și a condițiilor speciale din Ord. Sf. Episcopii din Cluj Nr. 3063/1927, trecute în caetul de sarcini.

Planurile, devizul și caetul de sarcini se pot vedea în orele de serviciu, la Oficiul parohial ortodox român Aiud (strada Mircea Vodă Nr. 23.)

Concurenții, legal îndreptății, sunt invitați a lua parte la această licitație, depunând ofertele în scris, sigilate și însoțite de o garanție de 5% din valoarea lucrării, în număr, efecte garantate de Stat, sau o scrisoare de garanție emisă de o bancă de prima bonitate, acceptată ca garanție de către Sf. Episcopie Cluj.

Parohia își rezervă dreptul a decide asupra adjudecării — pe lângă rezerva aprobării din partea Sf. Episcopii — fără considerare la preț și condițiuni, dând lucrarea aceluia dintre ofertanți, care prezintă cea mai mare încredere.

Parohia nu se angajează la spese de participare la licitație.

Pentru cazul că prima licitație nu se va putea ținea, se fixează a doua licitație după opt (8) zile, adecă pe ziua de *23 Septembrie 1938*, în acelaș loc și la aceeaș oră.

Aiud, la 27 August 1938.

Iosif Pop,   *General C. Savu,*
paroh-protopop.   preș. comit. de constr.
Epitrop: *Nic. Negru.*

Protopopiatul ortodox român Unguraș.

Nr. 356—1938.   (38) 1—3

CONCURS

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“, pentru postul de preot din parohia *Păușa* devenit vacant prin pensionare, pe lângă următoarele venite:

17 jughere sesiune parohială.

Salariul dela stat.

Stolele obicinuite.

Până la zidirea caselor parohiale, parohia va închiria locuință cores-punzătoare pentru preotul ales.

Reflectanții își vor înainta în termenul deschis cererile instruite conform normelor în vigoare și cu prealabila noastră încuviințare se vor putea presenta în parohie pentru a face cunoștință cu referințele locale, în candidație însă fără act de învoire dela P. S. Episcop nu vor fi luați.

Unguraș, la 30 Iulie 1938.

Consiliul parohial din Păușa în conțelegere cu Oficiul protopopesc al tractului Unguraș.

Protopop *Ioil Ghiurișan.*

POSTA REDACȚIEI

Pr. Irim Bordea. — Articolul ce ne trimiteți e judicios, dar nu cadrează cu scopurile noastre și îndeosebi cu metodele noastre de muncă și de luptă. Îl ținem la dispoziția C. Voastre.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.